

Erste Agrár Szemle

III. évfolyam 3. szám, 2020. március

Szerkesztői üzenet

Bajban ismerszik meg a barát

Mindennapjainkra komor árnyékot vet a globális járvány. Így ez egy különleges lapszám egy különleges helyzetben. A szomorú hírek, károk mellett azonban számos pozitív hatással is találkozhatunk. Tisztul a levegő, több időt töltünk családdal, jobban megbecsüljük az ételt és annak előállítóját. De az is most derül ki, hogy ki az, akire számíthatunk. Az Erste Bank munkatársai a hétvégéken is dolgoznak azon, hogy újabb bizonyítékát adjuk az Önök számára annak, hogy értjük a helyzetüket, és a bajban, annak megelőzésében is számíthatnak ránk.

Olyan időket élünk, amelyeket még soha. Ez próbára teszi fegyelmünket, erősíti a szemléletváltást. Elemzési rovatunkban a mezőgazdaság válságállóságán keresztül mondjuk el véleményünket a helyzetről.

E hónapban is folytatjuk az ukrajnai agrárgazdaságról szóló elemzés-sorozatunkat. Ezúttal az állati termékek helyzetét, főként csirkeszektoruk ránk leselkedő veszélyeit vesszük górcső alá.

Írunk a tojáspiacról, ahol összeér két keresleti csúcs; tanulságokat keresünk az ellátási gondok kapcsán; elemezzük a gabonaárakat; előrejelzést adunk a beruházásokra. Izgalmas idők, izgalmas témák, komoly tanulságok.

Kérjük, hogy ha idejük engedi, töltsenek ki egy online anonim kérdőívet, egy kollegina kutatását segítenék vele az agrárium környezeti hatásairól: <https://www.menti.com/t9wqrmgrko>

Bár első félévi rendezvényeinket – az idők szavára hallgatva – elhalasztottuk, saját agrárszakmai műhelyünk, az ERSTE Agrár Kompetencia Központ továbbra is rendelkezésükre áll. Nem csak e kiadvánnyal, hanem – nagy-nagy örömünkre! - egyre gyakrabban az ügyfelek kezdeményezésére, személyes agrárpiaci, stratégiai tanácsadással is szolgálunk. Ön is nyugodtan keressen meg minket az ERSTE Agrár Szemle végén található elérhetőségek egyikén!

Az Erste Agrár Szemle műfaja egyedi. Aktuális híreket kommentálunk, értelmezünk, adunk előrejelzést, és javaslunk tennivalókat az agrárium szereplői számára. A citált hírek címe tartalmazza a hivatkozást.

Minden csütörtökön új elemzésünk jelenik meg továbbá az agrotrend.hu oldal, Agrárpénzek rovatában. Kérjük, kövesse figyelemmel!

Fórián Zoltán
vezető agrárszakértő
Erste Agrár Kompetencia Központ

Tartalom

Szerkesztői üzenet	1
Bajban ismerzik meg a barát	1
Agrárpiacok	3
Könnyített karantén-intézkedések a TIR sofőröknek.....	4
Zökkenőmentes a tojástermelés, de szükség lenne a húsliszt engedélyezésére.....	5
Statisztika	6
Mi lesz a beruházásokkal az idén?	6
Kiemelt téma	7
Erste Agrár elemzés I.....	9
Erste Agrár elemzés II.....	11
Kell-e félnünk az ukrán mezőgazdaságtól? III. Állati termékek.....	11
Kapcsolatok.....	14

Utcai munkán a szántóföldi permetező.

A fertőtlenítésben is segít a mezőgazdaság.

<https://agroforum.hu/agrarhirek/bulvar/szantofoldi-permetezogeppele-fertotlenitik-az-utcakat-olaszorszagban/>

Agrárpiacok

47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet: A koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről

1. § (1) Ha a felek eltérően nem rendelkeznek, a veszélyhelyzet fennállása alatt az adósnak a hitelező által üzletszerűen nyújtott hitel- és kölcsönszerződésből, illetve pénzügyi lízingszerződésből (a továbbiakban: szerződés) eredő tőke-, kamat-, illetve díjfizetési kötelezettsége akként módosul, hogy az adós a szerződésből eredő tőke-, kamat-, illetve díjfizetési kötelezettsége teljesítésére fizetési haladékat kap (a továbbiakban: fizetési moratórium). A fizetési moratórium nem érinti az adós azon jogát, hogy az eredeti szerződési feltételek szerint teljesítsen.

Erste kommentár

Az Erste Bank is a moratórium kezdeményezői között van. Ügyfeleinket folyamatosan tájékoztatjuk az ezzel kapcsolatos aktualitásokról. Ha bármi kérdése lenne, nyugodtan keresse kapcsolattartóját!

Amikor tombol, nem az számít ki vagy mi idézte elő a válságot. Hanem az, hogyan állunk helyt. Vizsgáljuk az egyén és a társadalom. Különösen a fejlettnek nevezett nyugati, ahol a fegyelem gyenge lábakon áll.

Enni persze mindig kell. Az élelmiszer stratégiai jellege erősödik most, ami nem csak hatalmas felelősséget ró az élelmiszer terméklánc szereplőire, hanem lehetőség megkopott presztízsünk javítására is. 56-os képek bukkannak fel bennem, amikor a vidék erőn felül küldött ételmezt a hálás városnak.

Vajon aki ma teli bevásárlókocsiját tolja, gondol arra, aki termelte, feldolgozta, szállította, forgalmazta azokat a termékeket, fáradt vele? Most kell emlékeztetni rá! A világ ugyanis ma örökre megváltozik. A családok magukra zárják az ajtót, és régimódinak tűnő értékek kerülnek elő a feledés homályából. Olyanok, mint mindennapi kenyér az asztalon, a közös étkezések, és maga a család.

A gazdák, feldolgozók, szállítmányozók szerepe megnő, felelőségük abban, hogy megőrizték termelőképességüket, szintén. Nem betegedhetnek meg, nem kerülhetnek karanténba, dolgozniuk kell. Új szokásokat kell például felvenni. Az ölelgetés, puszkolás, kézfogás kerülendő, ahogy a közös pohár is. Viszont kidomborodik, hogy a természetben végzett munka is újabb előnyt jelent.

A válságnak mindig vannak nyertesei, van benne lehetőség. Akik jók (hatékonyak, versenyképesek, szemléletük is „korszerű”) még inkább azzá válhatnak, míg a sor végén kullogók lemorzsolódnak. Ebből következik a koncentráció növekedése. Ez nem csak a tulajdonosi szerkezetben, a kibocsátásban, hanem a beruházások, a szaktudás koncentrációjában is tetten érhető. A helyzet pikantériája, hogy a koronavírus egyszerre tombol például a sertéspestissel. A két járvány hatása egymást erősíti. A járvány-megelőzési céllal kiűrt sertésstelepek egy része már új tulajdonos kezében kerül újra betelepítésre, de olyan is van, amely üresen marad. A másik oldalon viszont, a modern kapacitások növelése érdekében, új beruházások is indulnak.

Másik jó példa a helyzet bonyolultságára, hogy miközben a kiskereskedelem újabb és újabb megrendelésekkel bombázza a beszállítókat, addig a vendéglátás és immár a közétkeztetés is csökkenti azokat. Gondoljunk csak a leálló iskolai étkezdékre. Ez piacszervezési, kapacitási kérdés, sokak számára létkérdés.

Könnyített karantén-intézkedések a TIR sofőröknek

Az áruszállítás fenntartása érdekében könnyítést kaptak a határt átlépő fuvarozók a karantén-intézkedések alól. Kérik a lakosságot, hogy ne diszkriminálják vírushordozóként a sofőröket és családjaikat.

Erste kommentár

Az elmúlt hetekben tapasztalt felhalmozási láz nagyon komoly tapasztalat volt gyártónak, kereskedőnek egyaránt. Ez a világszerte jellemző hisztéria több nyugat-európai országban is nagyobb, mint a karácsonyi és húsvéti roham. Mára nálunk talán már kezdenek megnyugodni a kedélyek, de nyakunkon a Húsvét.

Mit kell tanulnunk az esetből?

1. Kell egy válságprotokoll, amit a terméklánc szereplőinek együtt kell kialakítani és működtetni. Ennek dolga időben jelezni a hasonló helyzeteket, és életbe léptetni azokat az intézkedéseket, amelyek révén kezelhető lesz a keresleti ugrás. Ez a többnapos ünnepek idején is hasznos. A felkészülési idők ezeknél már kialakultak. Legyünk őszinték, a kínai hasonló híreket nem vettük elég komolyan.
2. A termelő-, működő-, szállító képesség fenntartása, az ehhez szükséges (esetünkben járványügyi) intézkedések szigorú betartása nélkülözhetetlen. Az ehhez tartozó üzem-, és folyamatszervezési kérdések külön figyelmet igényelnek.
3. A vevői, szállítói kör diverzifikálása, a több lábbon állás ugyan nem minden esetben a leggazdaságosabb módszer, de segíthet a válsághelyzetek kezelésében.
4. Újra kell gondolni a készletezési módszereket.
5. „Minden dolognak mértéke az ember” (Prótagorasz). A munkaerőpiac újabb fordulatot vett. Ettől azonban még az elkötelezett, felkészült munkatársak értéke nem csökkent.

A szállítómányozás korlátaiba mindannyian beleütköztünk mostanában. A sofőrök megbecsültsége már az elmúlt években is emelkedett, de most érte el a csúcspontját. Mit ér a csillogó bolt, a temérdek árú, ha nem tudjuk térben és időben összekötni őket! A válságok mindig hoznak kreatív megoldásokat. Most is vannak szállítómányozók, akik személyautóval viszik a határra a sofőröket, és ott veszik át a kormányt, a teherjarművet a sofőrök, így nem kell határátlépés miatt megfigyelés alá kerülniük. Az árunak mozogni kell. Annak kérdése, hogy saját vagy kiszervezett módon kell az adott terméket szállítani, ismét sokakban felmerül. A professzionális szállítómányozás előnyei ilyen időkben kellene, hogy leginkább kidomborodjanak. Persze a lépték a mérték.

A kérdés összetettségét jelzi, hogy az import termékek és szolgáltatások terén emelkednek a kockázatok. Gondolok itt például az élelmiszeripari gépek szervizére, alkatrész ellátására, egyes csomagolóanyagok biztonságos megérkezésére, higiéniai eszközök rendelkezésre állására, s nem csak a külföldi élelmiszerekre.

Zökkenőmentes a tojástermelés, de szükség lenne a húsliszt engedélyezésére

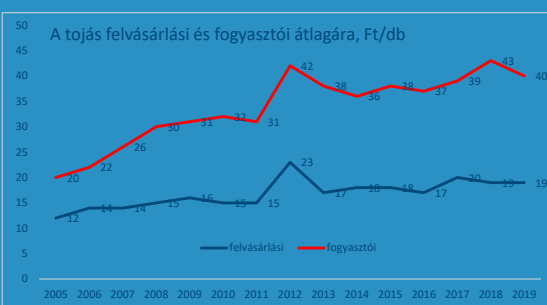
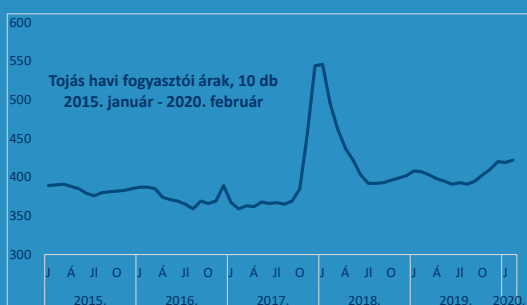
Jelenleg összességében zökkenőmentes a tojástermelés Magyarországon, az alapanyag-ellátás tekintetében kizárólag az importszójával volt eddig átmeneti probléma, amit a kamionforgalom csökkenésével, az áruforgalom fennakadásaival lehet magyarázni. A gazdálkodók szerint egy ideiglenes szabályozás-változás azonban ezt is megoldhatná.

Erste kommentár

A húsvéti szerződések már régen megkötődtek. Így az árak stabilitása várhatóan megmarad. Ugyanakkor a tojástermelőket is próbára teszi a válság. Leginkább a fehérjeforrás és a távolkeleti premixek, alapanyagok okoznak fejfájást és költségemelkedést egyszerre. EL is indult egy kezdeményezés, hogy legalább ideiglenesen engedjék újra használni a húslisztet.

Az érme másik oldalán az importtojások kiszorulásának erősödése van. Egyrészt, a helyi piaci igények növekedése, másrészt, a szállítmányozási nehézségek miatt is arra számítunk, hogy csökken idén az import. Erre még akkor is számítunk, ha tudjuk, hogy a kisméretű tojások a legtöbb exportórnél csak ipari feldolgozásra kerülnek, s e termékek piaca a vendéglátás összeomlása miatt beszűkült.

A tojás fogyasztói átlagára mindössze 3,7 százalékkal volt februárban magasabb, mint volt egy évvel korábban. Eközben a felvásárlási ára 19-ről 20 forintva emelkedett, ha egyáltalán ezt annak lehet nevezni.

Forrás: KSH

Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzések:

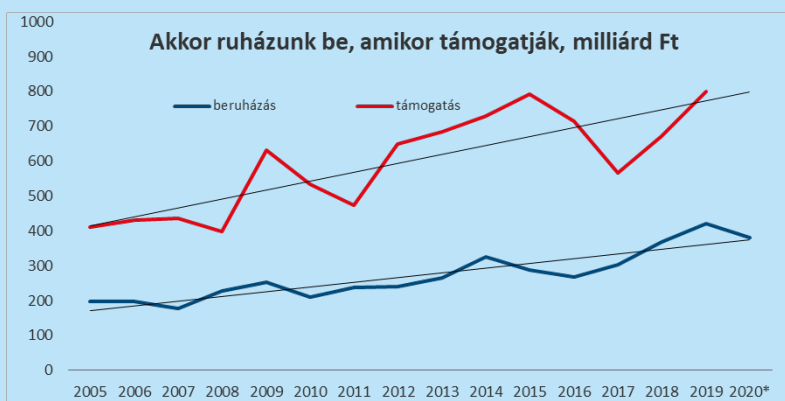
- A magyarországi tojáspiactól lassú, de tartós bővülésben van. Az Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzése szerint 2020-ig 4-5 százalékos fogyasztás-bővülés várható. Ezt a kutatási eredmények és ezek várható közösségi marketingben való felhasználása is erősíteni fogja.
- A termelők továbbra is küzdenek az importtal, de a jelenlegi helyzet, a fogyasztói tudatosodás és az ellenőrzések hatékonyabbá válása az ő malmukra hajtja a vizet. Az import piacunkról való folyamatos kiszorulása a hazai termelés versenyképességének javulása mellett azt is jelenti, hogy korábban annak jelentős része nem legális módon került a boltokba.
- A 30 százalékos import arány az előtünk álló években tartósan csökkenni fog. E mögött a növekvő hazai termelés, az áfa-csökkentés piactisztító hatása, és általában is az EKÁER, a NAV hatékonyabb működése ugyanúgy ott lesz, mint a fogyasztói tudatosodás.

Statisztika

Mi lesz a beruházásokkal az idén?

Legutóbb 2019 januárjában adott az Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzést a mezőgazdasági beruházások várható alakulásáról. A 2018-as 367 milliárd forint után azt mondtuk, hogy eléri a 400 milliárd forintot. Nos, úgy lett. Tavaly 14,5 százalékos ugrással, 420 milliárd forint közelébe emelkedett a mutató.

Szokásos előrejelzésünk ebben az évben a tavalyitól elmaradó beruházási szintet mutat. Ezt a válsággal összefüggő óvatosságra, a VP kifutására (az idén megjelenő pályázatok ellenére is) alapozzuk. Számszerűen 380 milliárd forintos mezőgazdasági beruházási szinttel számolunk folyó áron 2020-ban.

Forrás: KSH *2020 Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzés

A tavalyi rekordról azért érdemes megemlékezni. A NAIK AKI adatai szerint, a mezőgazdasági gépforgalom 3 százalékkal, 181 milliárd forintra emelkedett. Ez a szint is rekord, de a 7 százalékkal növekvő alkatrészforgalom az igazán figyelemre méltó. Értéke 55,6 milliárd forint volt. A mezőgazdasági lízing 26 százalékkal, 103 milliárd forintra, szintén rekordot ugrott. A mezőgazdasági géppiac folytatja koncentrálódását. Tavaly az első három piaci szereplő már a piac 51 százalékát adta, ami 2 százalékpontos növekedés. A gépberuházások 56 százaléka erőgép volt.

Ellentétes irányban a búza és a kukorica ára a tőzsdén

Március közepén a búza piacán erős fordulat állt be, és növekedni kezdett a front havi ár Chicagóban, miközben a kukoricáé maradt az általános áru és értéktőzsdei ártrenden, és csökken. Utóbbi egyértelműen a válsággal, az olajár-harccal függ össze. A bioetanol és biodízel helyettesítő termékek, így áruk függ az olajártól. Az olajos magoknál a jó dél-amerikai szójatermés is terheli az árat.

A búza árát a válsággal összefüggő növekvő nemzetközi kereslet emelte meg. Az Erste Agrár Kompetencia Központ nem számít arra, hogy ennek tartós hatása lesz az árakra. Újabb rekordtermés van kilátásban és készlet szint is tovább emelkedik a 2019/20-as gazdasági évben.

Március közepén megugrott a front havi búzaár Chicagóban, USC/véka

Forrás: ft.com

Kiemelt téma

Mivel ez most a „sláger”, ebben a hónapban is az Agrárminisztérium által meghirdetett (42/2019 AM rendelt) beruházási hitelekhez igényelhető 80 %-os kamattámogatási programot mutatjuk be, amely akár „NHP FIX” forrással is kombinálható. A támogatás célja, hogy a program kiírásainak megfelelő agrárvállalkozások hosszú távú, rendkívül alacsony kamatozású forráshoz juthassanak.

Milyen típusú hitelekhez igényelhető kamattámogatás?

- Induló beruházáshoz nyújtott beruházási hitelhez.
- A kamattámogatás NHP FIX forrással kombinálható.
- Fontos: A beruházást nem lehet megkezdeni¹, amíg a kamattámogatási kérelem a Magyar Államkincstárhoz továbbításra nem kerül.

Miért előnyös beruházási hitelhez a kamattámogatás igényelni?

- Mert jelentősen csökkenti a beruházási hitel kamatterheit így a beruházás költségeit.
- Mert az ügyfélnek a hitel teljes futamideje alatt nettó kamatot kell csak fizetnie.
- Mert a finanszírozó bank átvállalja a kamattámogatás igénylésének lebonyolítását.
- Mert a kamattámogatás nem terheli az ügyfél de minimis keretét.

Kik igényelhetik a kamattámogatást?

- Mikro- kis- és középvállalkozás esetén azok a vállalkozások, akik
  - elsődleges mezőgazdasági termeléshez-
  - mezőgazdasági termékfeldolgozáshoz, - forgalmazásához-
  - erdőgazdálkodási tevékenységhez kapcsolódó beruházási hitelt kívánnak igénybe venni, míg
- nagyvállalat esetén azok a vállalkozások, akik
  - Közép-Magyarországi régió kívüli más régióban induló mezőgazdasági termékfeldolgozási-, forgalmazási- ill erdőgazdálkodási célú (de nem pótló beruházás)- vagy
  - Közép-Magyarország régió támogatható területén induló, új gazdasági tevékenység végzésére irányuló mezőgazdasági termékfeldolgozási, - forgalmazási, illetve erdőgazdálkodási célú beruházást kívánnak megvalósítani.
- rendelkeznek a számlával a Magyar Államkincstár (MÁK) Ügyfél-nyilvántartási rendszerében
- kamattámogatási kérelem benyújtásának időpontjában
  - nem áll csőd-, felszámolási, végelszámolási, kényszertörlési vagy végrehajtási eljárás alatt,
  - nem rendelkezik lejárt adó- vagy adók módjára behajtható köztartozással (kivételem, ha részére az adóhatóság fizetési halasztást, vagy részfizetést engedélyezett),
  - nem minősül nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak,
  - nem rendelkezik állami kezesség, állami garancia vagy viszontgarancia beváltásából eredő, állammal szembeni tartozással,

---

¹ Beruházás megkezdése:

- a) építési munka esetén az építésre vonatkozó első visszavonhatatlan kötelezettségvállalás időpontja, építési naplóba történő első bejegyzés, vagy a beruházás célját szolgáló első tárgyi eszköz megrendelésének napja
- b) tárgyi eszköz és immateriális javak beszerzése esetén a vállalkozás általi első jogilag kötelező érvényűnek tekintett megrendelés napja,
- c) olyan egyéb kötelezettségvállalás, amely a beruházást visszafordíthatatlanná teszi,

- rendelkezik a kezesség folytatásához hatósági engedéllyel,
  - nem áll uniós támogatás visszafizetésére kötelező határozat hatálya alatt,
  - nem áll az EU Bizottság által állami támogatás visszafizetésére kötelező határozat hatálya alatt,
  - rendezett munkaügyi kapcsolatokkal és átlátható szervezettel rendelkezik a 2011. évi CXCV. tv. alapján
  - jogosultak támogatás igénybevételére (pld. Nincs NAV tartozásuk, nem állnak csőd/felszámolás alatt stb.)
- Tevékenységük szempontjából megfelelnek a kamattámogatási program feltételeinek,
  - A megvalósított beruházást kkv-k esetén legalább 3 évig, míg nagyvállalatok esetén legalább 5 évig működtetik.

Milyen mértékű a kamattámogatás mértéke?

- Ügyleti kamat 80%-a,

Milyen devizanemű beruházási hitelhez igényelhető kamattámogatás?

- Forint hitelhez

Milyen összegű beruházási hitelhez igényelhető a kamattámogatás?

A beruházási hitel összege beruházásonként és ügyletenként

- minimum 3 millió forint,
- maximum²:
1.300.000.000,- Ft. elsődleges mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó beruházások esetében
2.000.000.000,- Ft. mezőgazdasági termékfeldolgozáshoz vagy –forgalmazáshoz és erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó beruházások esetében

Milyen futamidő hitelhez igényelhető kamattámogatás?

- Minimum 3 éves, maximum 10 éves futamidejű hitelhez

Milyen beruházáshoz NEM igényelhető kamattámogatás?

- Vidékfejlesztési Programból vagy a Strukturális Alapok egyéb operatív programjából támogatást nyert beruházásokhoz,
- öntözési beruházáshoz, vízelvezetési munkálatokhoz,
- termőföld vagy üzletrészvásárláshoz, létesítmény felvásárláshoz,
- induló beruházás által létrehozott munkahelyek két évre számított becsült bérköltségéhez,
- széles sávú hálózatok fejlesztésére irányuló beruházáshoz,
- kutatási infrastruktúra-fejlesztéshez,
- termelési jogok, támogatási jogosultságok és egynyári növények vásárlásához vagy telepítéséhez; élő állat vásárláshoz,
- az uniós szabványoknak való megfelelést szolgáló beruházások a fiatal mezőgazdasági termelők számára a gazdálkodói tevékenységük megkezdésétől számított 24 hónapon belül nyújtott támogatás kivételével;

Jelen ismertetőben található információk kizárólag tájékoztató jellegűek és nem minősülnek ajánlatnak. A konkrét finanszírozás feltételei minden esetben egyedi döntés alapján kerülnek meghatározásra.

---

² NHP FIX forrás esetén maximum 1 Mrd Ft / NHP Fix program / teljes ügyfélcsoport

Erste Agrár elemzés I.

Tényleg válságálló a mezőgazdaság?

Szívesen írnék másról, de nem lehet. A járványról és annak hatásairól kell beszélni. Miért? Azért, mert fel kell készülnünk valamire, amit még legtöbbünk nem élt még meg. Vannak országok, amelyek előbbre tartanak, ahol már magasabb fokozatban van a járvány. Tőlük, helyzetükből tanulnunk kell.

De mielőtt ezt tesszük, álljunk meg és gondolkodjunk! Emelkedjünk gondolatban a magasba, hogy lássuk, mi folyik a világban! A Föld kizsákmányolása, a hagyományos értékek lábbal tiprása, a fogyasztás istenítése elérte azt a szintet, ahol, ha nem lassítunk, netán állunk le, végzetes események indulhatnak el. Kaptunk erről most egy nagyon fontos üzenetet. Mert mi is történik valójában? A körülmények nyomása folytán olyan dolgokra kényszerülünk, ami még megmentheti pusztuló világunkat. Bezárattunk a lakóhelyünkre, együtt a családukkal. Ne feledjük, a társadalom alapját nem az egyén, hanem a család képezi. Ettől kezdtünk eltávolodni az utóbbi évtizedekben, méghozzá exponenciális sebességgel. Most rá kell döbbernünk, hogy csak a családunk az, amely átsegíthet a krízisen. Aztán itt van a pillanatnyilag szűkössé váló ételkészlet, leginkább néhány alapvető. Újra értékeljük majd, kevesebbet pocskolunk, és talán az önzés is alábbhagy, hagyunk másnak is a boltban. A harmadik tétel a szennyezés csökkenése. A negyedik a szemlélet alakulása a higiénia terén. Tudatosodunk.

Ennek kell történnie az ételkészlet értékláncban is. A mezőgazdaság nem önmagában létező, működő szektor. Ennél fogva válságállóságának értékelése sem függetleníthető az érintett szektorok nélkül. Ez a függés a gyenge pontunk. Ha például egy időre leállnak a gyárak, akkor őszre drága lehet a műtrágya. Ha nem jön a szervizes, akkor leállnak az ételkészlet-feldolgozók. Ha az import csomagolóanyag nem érkezik meg, szintén.

Ha röviden akarom az ételkészletek jelenlegi világpiacát bemutatni, akkor a konténerek és kamionok versenyének nevezném. Példa: Kínában még mindig csak az állami rendeléseket rakodják ki a kikötőkben. Több ezer konténerben áll és romlik meg az ételkészlet emiatt. Ez hátráltatja a világpiac regenerálódását, akár hónapokkal is. Az EU belső határain pedig kilométeres kamionsorok jelzik a bajt.

A koronavírus a mezőgazdaságban és az ételkészletiparban is komoly károkat okoz. Gondoljunk például a Kínába irányuló nemzetközi áruforgalom megtorpanására, vagy a keleti vendégmunkások hazarohanására a nyugati országokból Európában, éppen a munkacsúcs idején. Ebből bizony exportlehetőségek is ki fognak alakulni.

Meggyőződésünk, hogy a mezőgazdaság és az ételkészletipar a saját problémáit meg tudja oldani. Termelőképességét inkább az azon kívüli tényezők veszélyeztetik. A fenti példákon túl a munkaerő, a szállítmányozás működőképessége, valamint a likviditás megőrzése a legfontosabb. Lévén egy bankot képviselvek, biztosíthatom Önöket, hogy a bankok megtanulták a leckét az előző válság idején. Most is lázas munka folyik nálunk azért, hogy az ügyfeleinknek pénzügyi problémáit megelőzzük. Az ehhez szükséges kormányzati intézkedésekre is jögszen számítani. A kormányzati beavatkozó csomagok sorára

számítunk, miközben a saját házi feladatunkat is elvégezzük. A konkrét intézkedésekről folyamatosan tájékoztatjuk ügyfeleinket.

A válság egyik fontos jellemzője, hogy a lakosság kiadásait jobban átgondolja. Azzal ellentétes utat bejárva, ahogy a fizetőképesség emelkedése idején történt. Először a tartós fogyasztási cikkek iránti kereslet csökken. Kevesebben költenek lakásra, telekre, kocsira, műszaki cikkekre. Az élelmiszer a sor végén áll. Ennek kereslete időlegesen még meg is ugrik. Ahogy azt minden nap érzékeljük is. Az idő előrehaladtával az élelmiszerfogyasztás szerkezete is változni fog. Az otthonon kívüli étkezés érthető okokból beszűkül, és az élelmiszerek közül is az alacsonyabb árúak aránya emelkedik. A kereskedelmi márkák újabb virágkora jön el. Amikor pedig lassan józanodik a lakosság, és kevésbé halmoz fel, akkor is a korábbi szint felett lesz az élelmiszerforgalom egyszerűen azért, mert minden fogyasztás otthonra koncentrálódik, minden családtag otthon eszik. Most van ideje a táplálkozás tudatosabbá tételének is.

Saját banki megélésünk is az, hogy ésszerűsödnek a folyamatok. Az élelmiszer terméklánc is kikényszeríti a racionalizálódást. Nem lehet például egy vevőtől, egy beszállítótól függeni. A készletszinteket újra kell gondolni. Az import minden formája is átgondolandó, racionalizálendő. Számítunk például arra, hogy termelő kapacitások települnek vissza Európába. Ide tartozik az is, hogy a magyar mezőgazdaságban és élelmiszeriparban is felgyorsul a koncentrálódás. A válság sok bizonytalankodó tulajdonosban érleli meg a döntést a kiszállásra akár koránál, akár egyéb adottságainál fogva.

Azt már a korábbi válságok is bebizonyították, hogy a mezőgazdaság válságállóbb a többi szektornál. Most sincs ez másképpen. De ehhez minden áron meg kell őrizni a működőképességet. Minden felelős vezetőnek át kell gondolnia a veszélyeket és mindet megtenni az elhárításukért. Elől áll a munkaerő. Már az elmúlt hónapok, vagy éppen évek is a kollégák értékének növekedéséről szóltak, most egészségük, munkaképességük vált a legfőbb értéké. Beszéljünk sokat velük! Aztán a működéshez szükséges anyagok és eszközök biztosítása, majd a termékek elhelyezése, manipulációja, szállítása. Nem újdonságok ezek, de a soha nem látott helyzetben mégis mindez új megvilágításba kerül. A telefonos kapcsolattartásra nagy hangsúlyt kell helyezni. Jó példa a bankunk. Mi is szorosabbra fűzzük kommunikációnak ügyfeleinkkel annak érdekében, hogy minden helyzetben érezzék támogatásunkat, és együtt gyorsan tudjunk reagálni a kihívásokra.

Az élelmiszeriparnak és a mezőgazdaságnak most kell üzennie a fogyasztónak:

Termelünk. Mindig számíthatsz ránk!

Erste Agrár elemzés II.

Kell-e félnünk az ukrán mezőgazdaságtól? III. Állati termékek

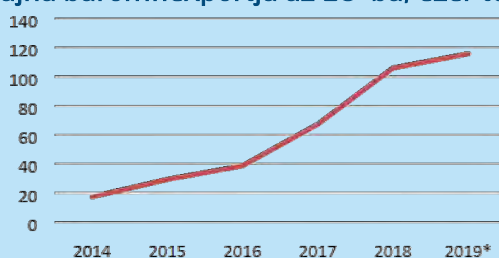
Miután Ukrajna kedvezményes baromfihús kvótáján belül egyre nagyobb arányban a magyar piacra szállít, ideje komolyan vennünk az Ukrán versenytársat az állati termékek piacán is.

Az elmúlt két hétben írtam Ukrajna gabona és az olajosmag piaci potenciáljáról, a ránk veselkedő veszélyről. Mivel meggyőződésem, hogy ez a veszély az állati termékek, különösen a baromfihús vonalán is létezik, ideje ezt is a helyére tennünk!

Dinamikusan bővülő baromfiszektor a szomszédunkban

Miután Ukrajnában baromfiinfluenzás eseteket találtak, az EU 2020. január 22-én megtiltotta az ukrainai baromfitermékek behozatalát az egész országból. 2019-ben 425 ezer tonnás baromfihús exportjuk 34 százaléka az EU-ba irányult, ez tehát számunkra is fontos fejlemény. Megjegyzem ugyanakkor, hogy a legutóbbi hasonló tiltást két hónap után feloldotta az EU, szóval most sem készülhetünk tartós távolmaradásra.

Ukrajna baromfiexportja az EU-ba, ezer tonna

Forrás: USDA, *előzetes

Ukrajna baromfiszektorában van egy domináns piaci szereplő, aki a tartós expanzióban is meghatározó. Az MHP SE az ország csirketermelésének 60 százalékát, a belföldi csirkehús piac 35, a készítménypiac 55 százalékát, az export 90 százalékát tartja kezében. Stratégiai céljuk a világ egyik legnagyobb baromfiipari cégcsoportjává válni. Az ország máris negyedik a baromfihús exportőrök listáján. Csak Brazília, az EU és Thaiföld előzi meg. A folyamatos termelő és feldolgozó kapacitásbővülés is leginkább náluk történik. Ennek keretében nem csak a belföldi kapacitásokat növelik nagy ütemben, hanem 2019-ben megvették a szlovén Perutnina Ptuj nevű csirke és pulyka feldolgozót, mintegy 60 ezer tonnás éves kapacitással. (2017-ben próbálkoztak egy lengyel baromfis csoport /Exdrob/ megvásárlásával, de sikertelenül.) 2022-ig szóló üzleti tervük szerint a termelés éves átlagos növekedése továbbra is 10 százalékos lesz.

Az ukrainai baromfipiac stabil, de leginkább az olcsó termékkategóriákban erős. A lakosság húsfogyasztásának fele baromfi. A prémium csirkerészek exportra kerülnek, így van hely az olcsó belsőségek importjának is. A főleg a készítményekbe kerülő import csaknem 100 százalékban az EU-ból származik, de Magyarország nem szállít be érdemi mennyiséget. Szóval ők eladják nekünk a prémium termékeiket, mi (értsd EU) pedig a legolcsóbbakkal tudunk csak ott jelen lenni, az arányok értékben egyértelműen a javukra dőlnek el. Ez a trend évek óta tartósan erősödik. Az EU még rá is tesz egy lapáttal, ugyanis tovább növeli a vámmentes kvótát. Ennek keretében ebben az évben 65, jövőre már 70 ezer tonna

baromfihúst hozhat be Ukrajna az EU-ba³. Ha ehhez hozzá tesszük a folytonos trükközést a vámtarifaszámokkal a kedvezményes EU kvóta korlátainak túllépése érdekében, már egészen egyoldalúnak tűnik a kép. Persze tudom, a nagypolitika!

Ukrajna baromfihús mérlege, ezer tonna

	2018	2019	2020
termelés	1232	1335	1450
import	124	130	130
összes kínálat	1356	1465	1580
export	317	425	540
összes felhasználás	1356	1465	1580

Forrás: USDA

Eközben az ukrain baromfitermelés tartós növekedésben van. Tavaly 3 százalékkal bővült. Termelésük közel 90 százaléka már modern, nagyüzemi telepeken történik. A koncentráció kiemelkedően magas. Ezek a nagy cégek maguk állítják elő a takarmánynövényeket és keveréktakarmányokat, a tenyészanyagot, és jellemzően vágókapacitásokkal is rendelkeznek.

2019-ben egyébként a belső piacon komoly áremelkedések voltak, ami jórészt a hrvnya erősödésének köszönhető.

Ami miatt fentiekkel tisztában kell lennünk az, hogy Ukrajna Magyarországra irányuló exportja nagy ütemben növekszik. Ezt 2016 óta egyértelműen lehet látni. Lengyelország és Németország után már nálunk adnak el a legtöbbet a közösségi piacon.

Romokban a sertésszektoruk

A sertéspestis gyakorlatilag letarolta az ukrain sertésszektorát. A 2014-ben felfutásnak indult járvány 2017-ben érte el eddigi csúcspontját, amikor 163 kitörést regisztráltak az országban. Ezek viszont a vadállomány mellett a háztáji és a nagyüzemi kört egyaránt érintették. Mivel csak a háztartásoknak fizetnek kártalanítást, sok farm nem tér vissza termelésbe. Emiatt az alacsony kitörésszám, ami a valóságban ennek sokszorosa, hiszen nem jelentik a megbetegedéseket.

A termelés a vonzó árak ellenére sem emelkedik, ahogy a belföldi piac sem, pedig az átlagjövedelmek ott is ütemesen nőnek, és a kereskedelmi korlátok sem nehezítik a piac ellátását, hiszen az EU sertéshúsa vámentesen vihető be. A megfejtés nem az olcsóbb baromfihús felé kereslet-elmozdulás, hanem az, hogy az ukrain lakosság egyre nagyobb hányada (mintegy 7%, 3,2 millió fő) dolgozik már külföldön, illetve csatolódott el a Krímben (2,3 millió fő), és van az ellenőrzésen kívüli keleti területeken (2,5-3,0 millióan). Így nincs szükség az import bővülésére sem. Ebben az évben is arra számíthatunk, hogy a termelés a belföldi ellátásnak megfelelő szintű lesz. Exportra ugye a zárlatok miatt nincs is lehetőségük. A piac ellátásában még mindig jelentős szerep jut a háztáji, otthon levágott sertéseknek. A sertésállomány 44 százaléka volt háztáji 2019-ben.

A méretek érzékelésére: a legnagyobb cég közel 25 ezer kocát tart, a TOP30 151 ezret.

³ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08595521-3dad-11ea-ba6e-01aa75ed71a1/language-en>

Ukrajna januári sertésállománya és sertéshústermelése, ezer egyed, ezer tonna

	2018	2019	2020		2018	2019	2020
Nyitókészlet	6236	6153	6100	Nyitókészlet	0	0	0
ebből koca	382	379	380	Termelés	732	720	720
Termelés	8816	8740	8750	Import	39	30	30
Import	30	20	20	Összes kínálat	771	750	750
Összes kínálat	15082	14913	14870	Export	2	2	1
Export	9	2	2	Fogyasztás	769	749	749
Vágás	8310	8221	8220	Zárókészlet	0	0	0
veszteség	610	590	590	Összes felhasználás	771	751	750
zárókészlet	6153	6100	6058				
Összes felhasználás	15082	14913	14870				

Forrás: USDA 2020 előrejelzés

Évtizedes esésben az ukrain marhaszektor

Az immár két évtizede zajló marhaállomány-csökkenés tavaly is folytatódott. A marhaállomány kétharmada van háztájiban, az is főleg tejtermelési céllal. A húsmarhatartás egyáltalán nem jellemző, azt is inkább élve exportálják, mint elfogyasztják. A marhahúsimport a felső fogyasztói szegmensekre irányul, főként az USA-ból. Ez viszont lassú, de tartós növekedést mutat.

Ukrajna januári marhaállománya és marhahús termelése, ezer egyed, ezer tonna

	2018	2019	2020		2018	2019	2020
Nyitókészlet	3645	3438	3307	Nyitókészlet	0	0	0
ebből tejelő	2069	1972	1900	Termelés	375	345	330
ebből hús	21	20	20	Import	2	2	2
Termelés	2104	2020	1950	Összes kínálat	377	347	332
Import	2	2	2	Export	60	55	50
Összes kínálat	5751	5460	5259	Fogyasztás	317	292	282
Export	71	90	85	Zárókészlet	0	0	0
Vágás	2206	2030	1941	Összes felhasználás	377	347	332
veszteség	36	33	33				
zárókészlet	3438	3307	3200				
Összes felhasználás	5751	5460	5259				

Forrás: USDA

Összességében: miközben egyre több ukrain baromfi hús kerül a piacunkra, a sertés és marhahús tekintetében kevésbé kell terjeszkedésüktől tartunk rövidtávon. Ez utóbbit nagyon fontos kiemelni, hiszen a gazdasági növekedés ott is erősíteni fogja a nagyüzemi állattartást. Élőmarha kivitelük például máris érinti piacainkat.

Kapcsolatok

Erste Agrár Kompetencia Központ

agromegoldasok@erstebank.hu
[Erste Agro megoldások honlap](#)

Fórián Zoltán
vezető agrárszakértő

Telefon: +36 20 431 1594
zoltan.forian@erstebank.hu

Erste Faktor

Becske Dávid
Telefon: +36 30 689 2569
david.becske@erstebank.hu

Gór Arnold
senior üzlettámogatási menedzser

Telefon: +36 30 326 7367
arnold.gor@erstebank.hu

Erste Lízing

Báti Balázs
Telefon: +36 30 996 9745
balazs.bati@erstebank.hu

Mindenütt kéznél vagyunk

Észak-Kelet Magyarországi Vállalati Régió

Az Erste Bank Észak-Kelet Magyarországi Régiójának a működési területe Nógrád, Heves, Borsod-Abaúj Zemplén, Szabolcs Szatmár Bereg megyékre terjed ki.

A Régió minden megyeszékhelyen (Salgótarján, Eger, Miskolc, Nyíregyháza)

rendelkezik Vállalati Irodával. A Régióvezető, Sumi Csaba okleveles vállaltgazdasági agrármérnök végzettséggel is rendelkezik. Az Észak-Kelet Magyarországi Régió aktívan hozzájárult az Erste Bank agrárhitel állományának elmúlt 2 évben nyújtott 60 százalékos növekedéséhez, a régió a 2017-es évben 38 százalékkal növelte agrár hitelportfólióját, míg a teljes hitelállománya 26 százalékot növekedett.

A Régió aktívan együttműködik az Erste Bank Agrárkompetencia központjával, így az agrárium szereplőinek személyre szabott finanszírozási megoldásokkal áll a rendelkezésére.

A Régió kollégáinak több éves gyakorlata van az agrárium és a mezőgazdasági cégek finanszírozásában.

A Régió sikereinek titka, hogy a kollégák proaktívan mindig a legjobb szakmai és finanszírozási megoldásokat keresik az agrárium szereplőinek, miközben ismerik a szektor működését is.

Kit keressek?

Sumi Csaba - Régióvezető

+36 30 505 0107

Csaba.Sum@erstebank.hu

Gulyás László - Eger

+36 20 991 0150

Laszlo.Gulyas@erstebank.hu

Pádárné Teleki Mónika - Salgótarján

+36 30 699 0026

Monika.PadarnTeleki@erstebank.hu

Újvári Róbert - Nyíregyháza

+36 20 329 2222

Robert.Ujvari@erstebank.hu

Jánosik Anita - Miskolc

+36 30 516 9836

Anita.Janosik@erstebank.hu